

PROCHÁZKY PO ČERNÝCH POLÍCH

Petra Svobodová

V sobotu 19. května 2018 zahájila Vila Löw-Beer v Brně, pobočka Muzea Brněnska, pravidelnou jarní a podzimní sérii procházek po Černých Polích. Návštěvníky nemírně oblíbené poznávací procházky mají v Brně mnohaletou tradici. Po brněnských pamětihodnostech se můžete projít s průvodci Turistického centra Brno, ale i se zaměstnanci zdejších paměťových institucí, např. Moravské zemské muzeum – Mendelianum seznamuje s brněnskými stopami J. G. Mendela, Národní památkový ústav – Vila Stiassni nabízí procházky po Masarykově čtvrti a Technické muzeum v Brně se v rámci *Brna industriálního* zaměřuje na památky (nejen) textilního průmyslu.

V letech 2015–2017 Muzeum Brněnska uskutečnilo několik tematických procházek po Černých Polích ve spolupráci s TIC Brno nebo s TMB Brno. Vzhledem ke kladnému ohlasu, který vzbudily, ale i s přihlédnutím k velkému zájmu o putovní výstavu *Brněnské stopy rodiny Löw-Beerů* (prezentována v galerii Celnice v areálu vily Löw-Beer, ve vile Stiassni a velké vile ve Svitávce) či opopulárně-naučnou publikaci *Stopy textilních magnátů v Brně: Löw-Beer – Stiassni – Tugendhat*, bylo na začátku roku 2018 rozhodnuto o zahájení řady poznávacích procházek po okolí vily Löw-Beer. Vznikl tak tzv. třetí prohlídkový okruh k expozici *Svět brněnské buržoazie mezi Löw-Beer a Tugendhat a Technickému zázemí vily*.

V předem určených termínech, vycházejících z provozních možností pobočky, se

uskutečnilo na jaře (květen–červen) a na podzim (září–říjen) v roce 2018 dohromady osm, respektive 16 procházek. Dvě speciální procházky se uskutečnily v rámci projektu Dny evropského dědictví (návštěvníci se mohli navíc podívat i do knihovny vily Löw-Beer). Procházky jsou tematicky zaměřeny zejména na historii vilové kolonie Černá Pole a její nejznámější stavebníky, stavitele a obyvatele.

Procházka začíná v průjezdu vily stručnou připomínkou nejstarší historie lokality, která sahá až do doby lovců mamutů (archeologické nálezy). Pokračuje v horní části zahrady, kde se návštěvníci dozvědí o založení vilové kolonie po polovině 19. století v Černých Polích nad lužáneckým parkem (urbanistický koncept Heinricha von Ferselta naplňoval stavitel Josef Arnold) a stavbách prvních rodinných domů (Giskrova, Kaiserova, Adamčikova a Arnoldova vila). Průvodce stručně nastíní stavební vývoj Fuhrmannovy (dnes Löw-Beerovy) vily a vily Tugendhat, včetně osudů jejich stavebníků (členů rodin významných textilních podnikatelů židovského původu) a architektů (Alexander Neumann, Ludwig Mies van der Rohe).

Návštěvníci s průvodcem pokračují kolem výstavby ze třicátých let 20. století ulicí Drobného (díla architektů Maxe Tintera, Leopolda Schlesingera a Otto Eislera) na ulici Schodová. Tuto ulici vyprojektoval a postavil český stavitel František Antonín Dvořák na počátku 20. století

v neorenesančním stylu. Na Schodové se nachází také funkcionalistická vila Himmelreich, kterou si nechali navrhnout manželé Paul a Marietta Himmelreichovi dvojicí rakouských architektů – Felixem Augenfeltem a Karlem Hofmannem, žáky Adolfa Loose. Zadním traktem je do ulice Schodová otočená velmi nenápadná dřevěná stavba, je to první samostatná realizace architekta Ernsta Wiesnera v Brně. Kolmá na Schodovou je ulice Fišova, kde stojí první experimentální panelový dům v Brně.

Na ulici Černopolní samozřejmě nelze minout rodinný dům Tugendhatových a připojit poznámku o osudech vily po roce 1938 (až do současnosti, kdy je vila instalovaná památkou moderní architektury, zapsanou na Seznam světového dědictví UNESCO). Rodina Tugendhatů se na přelomu 19. a 20. století zasloužila i o vybudování tzv. spolkové čtvrti (domky na ulicích Lužova, Muchova a Tomanova) pro nízkopříjmové skupiny obyvatel. Na ulici Černopolní se nachází také vila Dr. Ondřeje Brandstättera, kterou navrhl F. A. Dvořák, a jedna z prvních vil v této oblasti vůbec – Kaiserova vila.

Závěrečná část procházky je věnována ulici Antonína Slavíka, pojmenované po prvním řediteli brněnského Radiojournalu. Ulici vybudoval F. A. Dvořák (pravá uliční fronta v neorenesančním stylu) společně s Františkem Pawlu (levá uliční fronta v neobarokním stylu), dalším velmi plodným brněnským stavitelem přelomu 19. a 20. století (realizace nájemních domů v oblasti dnešního Konečného náměstí). Nedaleko ulice Antonína Slavíka se rozkládá areál Dětské nemocnice, nejznámějšího zdravotnického zařízení v díle architekta Bedřicha Rozehnal.

Od dubna 2019 procházky po Černých Polích doplňuje putovní výstava nazvaná Příběh Černých Polí, která na 14 panelech rozšiřuje informace prezentované návštěvníkům na procházkách.

Cílem tematických procházek po Černých Polích je návštěvníky odlehčenou a zároveň interaktivní formou seznámit s historií této atraktivní brněnské lokality, ale zároveň je upozornit i na další kulturní program Vily Löw-Beer v Brně.